

ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ
ΣΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΝΑΤΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΦΟΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΑΚΙΚΩΝ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1938

ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΤΟΝΝΗΣΩΝ
ΣΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ: Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1938

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ
ΣΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

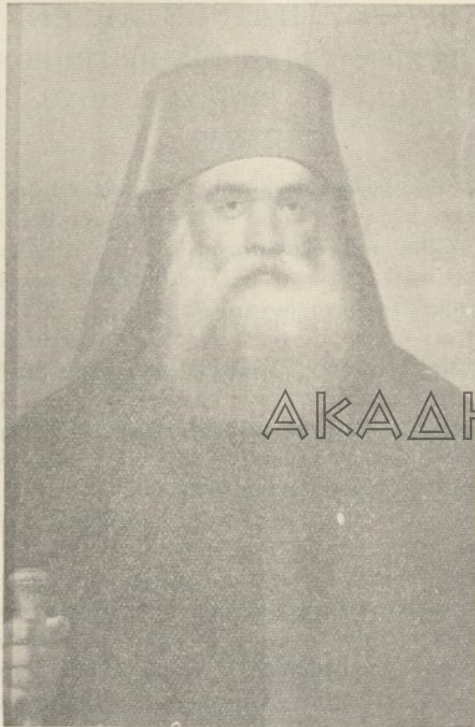


ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ
ΣΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

1.— Έξ όλων τών χωρῶν τοῦ ὑπὸ τοὺς Τούρκους ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ ἢ Θράκη, ἔνεκα τῆς γειτνιασεως αὐτῆς πρὸς τὴν Βασιλίδα τῶν Πόλεων, τὸ κέντρον τοῦτο τοῦ ὄλου θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ, πάντοτε καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ζοφερωτέρους τῆς δουλείας χρόνους, κατὰ τὸ δυνατόν ἐκαλλιέργει τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ διεφύλαττεν ἀνεπισκιάστως ὅλας τὰς θρησκευτικὰς καὶ Ἐθνικὰς ἡμῶν παραδόσεις. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται τὸ γεγονός ὅτι ἡ Θράκη εἶχε πάντοτε ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς ζωῆς τοὺς ἐθνικωτέρους καὶ θρησκευτικωτέρους σχολοὺς ἐξυπηρετοῦντα, ὡς τὰ Ἀρχιγένεια, τὰ Ζαρίφεια καὶ ἄλλα καὶ ἀνέδειξε πλείστοις ὄσοις εὐσεβεῖς καὶ φιλογενεῖς λογίους ἄνδρας, Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς, διακριθέντας ἔν τε τοῖς Ἐθνικοῖς καὶ Ἐκκλησιαστικοῖς ἡμῶν πράγμασιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς Προϊσταμένοις τῶν Βασιλικῶν καὶ Πατριαρχικῶν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους.

2.— Ἐν Πλατάνῳ τῶν Γανοχώρων τῆς προνομιούχου ταύτης ὑπὸ Θρησκευτικῆν καὶ Ἐθνικὴν ἐποψιν χώρας τῆς Θράκης, ἐγεννήθη τὸ 1840 ὁ σεβαστὸς τοῖς πᾶσι πατὴρ Ἀρσένιος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀναστάσιος. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ Δράκος καὶ Κασσάνδρα ὀνομαζόμενοι, οἵτινες διεκρίνοντο ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ φιλογενείᾳ, ἐφρόντισαν, ἵνα ἀναθρέψωσι τὸν πρωτότοκον αὐτῶν υἱὸν Ἀναστάσιον ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου παρασκευάζοντες αὐτὸν διὰ τὸ μέγα τῆς ἱεροσύνης ἀξίωμα καὶ ἱκανοποιούντες οὕτω τὸν διακαῆ πόθον πάσης καλῆς οἰκογενείας τῶν χρόνων ἐκείνων, τοῦ νὰ ἀξιοθῇ ὁ υἱὸς αὐτῶν «νὰ βάλῃ Πετραχῆλι». Λόγῳ λοιπὸν ἀνατροφῆς ὁ μικρὸς Ἀναστάσιος χαρὰν τοῦ ἐθεώρει νὰ ὑπηρετῇ ἐν τῷ Ἐνοριακῷ τῆς πατρίδος του Ναῶ, νὰ εὐρίσκηται ἐν μέσῳ τῶν εὐσεβῶν ὀρθοδόξων ἱερέων τῆς γενετείρας του καὶ νὰ ἀποθησαυρίζῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὅσα καλὰ παρ' αὐτῶν ἤκουε καὶ ἔβλεπε.

Μόλις δὲ ἐτελείωσε τὸ Σχολεῖον τῆς πατρίδος του, ἐσκέφθη νὰ τραπῇ τὴν ὁδὸν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀθροοὶ ἠκολούθουν πολλοὶ «Μπουγαζιανοὶ» νέοι, τῶν κατοικούντων τὴν περὶ τὸν Ἑλλήσποντον Ἀνατολικὴν παραλλίαν τῆς Θράκης, προσφεύγοντες εἰς Ἅγιον Ὅρος καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν Μοναχικὸν βίον ¹⁾.



Ὁ Πάτερ Ἀρσένιος *).

3. — Ἐπειδὴ δὲ ἄμεσος συγκοινωνία μεταξὺ Γανοχώρων καὶ Ἁγίου Ὁρους δὲν ὑπῆρχε, τῇ εὐλογίᾳ καὶ συγκαταθήσει τῶν γονέων του, κατέφυγεν εἰς τὸ ἐν Φαναρίῳ τῆς Κηπόμεως Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Ὁρους,

1) Σημειωτέον ὅτι πάντοτε ἐν τοῖς Ἀγιορείταις Μοναχοῖς διέπρεπον οἱ «Μπουγαζιανοὶ» διὰ τὴν εὐσεβίαν καὶ ὑπακοὴν αὐτῶν εἰς τὰς Ἀνωτέρας Μοναστηριακὰς Ἀρχάς, τὸ ἥρεμον τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἰδίᾳ διὰ τὰς μελδικὰς καὶ ἐκτάκτως λαμπρὰς αὐτῶν φωνάς, δι' ὧν ἦσαν πεπρωτισμένοι.

*) Τὰς εἰκόνας μᾶς ἀπέστειλεν ὁ Ἅγιος Γρηγόριος κ. Εὐστάθιος (Σ. Θ.).

ὅπως ἐκεῖθεν κατευθυνθῇ εἰς τὸν Ἀγιώνημον Τόπον. Ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὸ 1855, ἔτος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀναστασίου εἰς Κων/πολιν ἦτο ὁ ἀργότερον Ἐπίσκοπος Σταυροδρομίου Γεννάδιος, ὁ ὁποῖος βλέπων τὰ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα τοῦ ὑποψηφίου Μοναχοῦ καὶ ἰδίᾳ τὴν σεμνότητα, ἐπιμέλειαν καὶ ὑπακοὴν αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ κατευθύνῃ αὐτὸν τὸ ταχύτερον εἰς Ἅγιον Ὅρος, ἐκράτησεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ ὡς ὑποτακτικὸν ἐπὶ τριετίαν ὄλην φοιτῶντα εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦ Φαναρίου καὶ διακονοῦντα ἐν τῷ Μετοχίῳ. Πολλὰ τὰ καλὰ ἀπεκόμισεν ὁ νεαρὸς Ἀναστάσιος ἐκ τῆς Σχολῆς τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς τριετοῦς διαμονῆς του ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Μετοχίῳ, ὅπου συχνὰ κατέφθανον δι' ὑποθέσεις Ἐκκλησιαστικὰς καὶ Πολιτικὰς σπουδαῖοι καὶ σεβασμοὶ ἐξ Ἁγίου Ὁρους Προϊστάμενοι καὶ Ἀσκηταί, ἐκ τῆς σεμνῆς πολιτείας καὶ προσεκτικῆς ἐν παντὶ ἀναστροφῆς τῶν ὁποίων, ὡς ἄλλη φιλόπονος μέλισσα, ἀπεθησαύριζε πᾶν καλὸν διδάγμα καὶ χριστιανοπερπῆ συμπεριφορὰν.

4. — Ἐκεῖ εὐρισκόμενος ὁ τὰ καλὰ ζηλῶν Ἀναστάσιος ἐπληροφορήθη, ὅτι ἐν τῇ Χάλκῃ ὑφίστατο Σωματεῖον εὐσεβῶν ἀσκητῶν, τοὺς ὁποίους συνεκέντρωσεν ὁ διάσημος Πνευματικὸς Εὐστράτιος ὁ Καισαρεύς, ὁ ὁποῖος ὡς Καυσοκαλυβίτης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἠττηθεὶς ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι, ὃν ἀνέλαβεν ὡς κλητὴν μετὰ τοῦ ἁγίου Ἁγιορείτων Ἀσκητῶν Πνευματικῶν ἡπὸς ἐπιτάγματος τοῦ κατ' ὀρθότατον βίου καὶ εἰς τὰς ἰδιορρυθμοὺς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, εἰς τρόπον ὅστε τὸ μόνον ἀρμόζον τοῖς Μοναχοῖς Κοινοβιακὸν Πολίτευμα κατὰ τὸ πρότυπον τῶν μεγάλων διαμορφωτῶν τοῦ Μοναχικοῦ βίου ἐν Ἀνατολῇ τοῦ ἱεροῦ Παχυμίου καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου, νὰ ἐπικρατήσῃ ἅπ' ἄκρον εἰς ἄκρον ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἐκλείψῃ ὁ ἰδιορρυθρὸς βίος, ὁ μηδεμίαν σχέσιν ἔχων πρὸς τὰς κατ' ἐξοχὴν Μοναχικὰς ἀρετὰς τῆς ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ νὰ πῆξῃ τὴν ἀσκητικὴν αὐτοῦ φωλεὰν ἐν τῇ μυροβόλῳ Χάλκῃ. Ὁ Πνευματικὸς Εὐστράτιος κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν καὶ ἐξανδραποδισμὸν τῆς μυροβόλου νήσου Χίου (Μάρτιος 1822) μετὰ πολλῆς αὐτοθυσίας χριστιανοπερπῶς καὶ ἐθνοπερπῶς ἐργάσθη ἐν Κων/πόλει. Μετεμφιζόμενος εἰς ὀθωμανίδα ἐπαίτιδα καὶ μὲ φερετζὲν περιβεβλημένος ἴστατο παρὰ τὰς εἰσόδους τῶν Τζαμιῶν, προφάσει συλλογῆς ἐλεημοσύνης πράγματι δὲ ὅπως ἀγρευτὴ τὰς βίβ' ἐκτουρκισθείσας ὁμογενεῖς νεάνιδας ἐκ τῶν αἰχμαλώτων Χίου, τὰς ὁποίας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν βοηθούμενος ὑπὸ σημαινόντων Κωνσταντινουπολιτῶν ἢ ἀπεκαθίστα ὑπανδρεῶν αὐτὰς μετὰ χριστιανῶν νέων ἢ ἀπέστειλεν εἰς τὰς γυναικείας Μονὰς τῆς Χίου, ὅσαςκι αὐταὶ ἐλευθερούμεναι, ἐξεδήλουν διάθεσιν νὰ ἀφιερῶσιν ἑαυτὰς τῷ Οὐρανίῳ Νυμφίῳ Χριστῷ.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ μεγάλη ἐθνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ δρασίς καὶ αἱ διαφημιζόμενα πολλὰ χριστιανικὰ ἄρετὰ τοῦ Πνευματικοῦ Εὐστρατίου, τόσο ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐνθουσιώδους διὰ τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν νέου Ἀναστασίου, ὥστε μεταβὰς εἰς Χάλκην ἐν ταπεινώσει καὶ ἑξομολογήσει παρεκάλεισεν τὸν Εὐστράτιον, ὅπως κατατάξῃ καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὑποτακτικοῖς αὐτοῦ. Ὑπὸ τοῦ Εὐστρατίου δὲ ἐπὶ πενταετίαν ὄλην διαπαιδαγωγούμενος ὄχι μόνον ἐτελειοποιήθη ἐν τῇ Μοναχικῇ ἀσκήσει, ἀλλὰ καὶ ἐπεδόθη εἰς μελέτην ὄλων τῶν Πατερικῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων συνήθως χρῆσιν ποιοῦνται οἱ καλοὶ Πνευματικοί.



Ἡ κυρία εἴσοδος τῆς ἱερᾶς Σκήτης (μεσημβρινὴ πλευρὰ).

Ὁ Πνευματικὸς Εὐστράτιος ἔνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ μελετῶν καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ βίου του, τόσο καλῶς κατενόει τοὺς περὶ τὸν Μοναχικὸν βίον ἀπασχοληθέντας ἀρχαίους Πατέρας τῆς ἐκκλησίας καὶ τόσο προσεταί εἰς αὐτὸν εἶχον καταστῆ αἱ βαθεῖαι καὶ δυσνόητοι ἔννοιαι τῶν μυστικῶν ἡμῶν Θεολόγων, ὥστε ὁ ἀλήστου μνήμης πρῶτος Σχολάρχης τῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς Κων]στίνος ὁ Τυπάλδος, ὁ Σταυρουπόλεως ὁμολόγει, ὅτι τὰ δυσνόητα αὐτῷ Χωρία Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου ἠρμήνευε μετὰ πλείστης εὐχερείας εἰς αὐτὸν ὁ Πνευματικὸς Εὐστράτιος, διότι ἔζη καὶ εὐεπολιτεύετο ἐν τῷ πνεύματι τῶν ἐννοιῶν ἐκείνων. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ πατὴρ Ἀρσένιος, αἰτίοι δὲν ἔλαβε συστημα-

τικὴν σχολικὴν μόρφωσιν, οὐχ ἦττον, διὰ πᾶν Θεολογικόν, Κανονικόν καὶ ἐν γένει ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, εἶχε πάντοτε τὴν δρθὴν καὶ τὴν τὴν δρθόδοξον ἄποψιν ἀντιπροσωπεύουσαν γνώμην.

5.—Ὁ Γέρον Εὐστράτιος ἐκτιμῶν δεόντως τὰς Χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν προαγωγὴν εἰς τὸν ἀσκητικὸν βίον τοῦ νεοῦ Ἀναστασίου καὶ ἐπιθυμῶν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ νὰ μορφώσῃ τὸν ἄξιον ἑαυτοῦ ἀνικαταστάτην τῷ 1861 μετὰ τριετῆ δοκιμασίαν ἔχειρεν αὐτὸν εἰς Μοναχὸν μετονομάσας Ἀρσένιον. Τῷ δὲ 1862 τῇ εὐλογίᾳ καὶ ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ Πνευματικοῦ του πατρὸς ὁ Μοναχὸς Ἀρσένιος ἐπεσκέφθη τὴν γενέτειραν αὐτοῦ διὰ τελευταίαν φορὰν, ὅπως διακόψῃ πάντα συγγενικὸν δεσμὸν καὶ ἀφοσιωθῇ ἀπερισπάστως τῷ Κυρίῳ. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐξεχώρισε πάντα τὰ ἐπὶ τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας δικαιώματά του πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν τριῶν νεωτέρων ἀδελφῶν αὐτοῦ, Ἀνθίας, Ἀγάθης καὶ Μαρίας. Μετὰ τοῦτο δὲ κατελθὼν εἰς Μυριόφντον ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Μυριοφύτου τοῦ λογίου Γρηγορίου τοῦ Φωτεινοῦ. Περιβεβλημένος δὲ ἤδη τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα ὁ πατὴρ Ἀρσένιος ἐπανέκαμψεν εἰς Χάλκην παρὰ τῷ Γέροντί του. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μοναχικῷ Ναῖσκῳ τῷ περικλειομένῳ ἐν τῇ πενιχρῇ καὶ ἄνεν ἰμμοπονίας κατεσκευασμένῳ Κέλλᾳ τοῦ Πνευματικοῦ Εὐστρατίου μικρῶν διαστάσεων καὶ ὕψος δύο τὸ πολὺ μέτρων μὲ κλισίαν πρὸς τὸ ἱερόν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ καθ' ἑκάστην σχεδὸν λειτουργίαν καὶ μεταλαμβάνων τῶν Τιμίων Λόφων Πνευματικὸς ἰδυνάτει νὰ στέκῃ ὀρθος καὶ εἶχε πάντοτε κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν ἄνωθεν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τοίχου προσκεκολλημένης Ἀγίας Τριπαπέζης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λειτουργῇ καὶ ὁ νεοχειροτόνητος Ἱερεὺς, προσελήφθη ὡς Ἐφημέριος τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης ὑπὸ τοῦ τότε Διευθύνοντος τὴν Σχολὴν Κεφαλλῆνος Ἀρχιερέως κυροῦ Ἀνθίμου τοῦ Μαζαράκη.

6.—Οὗτος ἐκτιμήσας δεόντως τὰς Μοναχικὰς ἀρετὰς τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου ἔλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν Αὐτοῦ προστασίαν. Ἐντεῦθεν τῷ 1863, ἔτος τῆς ἐν Κυρίῳ ἀναπαύσεως τοῦ μακαρίας μνήμης Εὐστρατίου Πνευματικοῦ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Κέλλᾳ τοῦ Εὐστρατίου ἐγκατεστάθη ὁ πρεσβύτερος τῶν ὑποτακτικῶν αὐτοῦ Μοναχὸς Μακάριος ἐκ 40 Ἐκκλησιῶν, ὑπεστήριξε τὸν πατέρα Ἀρσένιον, ἵνα θέσῃ τῷ 1868 τὸν θεμέλιον λίθον τῆς μικρῶν διαστάσεων καὶ πενιχρᾶς Σκήτης αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λοφίσκου τοῦ κειμένου πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν στόμιον τοῦ ἀποτελουμένου τὸ σπουδαιότερον κέντρον ἀναίτητης τῶν παραθεριστῶν Χάλκης θαυμασίου λυμενίσκου, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Τσαμ-Λιμάνι. Πρωτοβουλία δὲ καὶ συστάσει τοῦ Σεβασμιωτάτου κυροῦ Ἀνθίμου τοῦ Μαζαράκη

ὁ Ναῖσκος τῆς Σκήτης ἐτιμήθη εἰς ὄνομα τοῦ πολιοῦχου Ἁγίου τῆς μεγαλυτέρας τῶν Ἑπτανήσων Νήσου Κερκύρας Ἁγίου Σπυρίδωνος.

7.—Ὁ πατήρ Ἀρσένιος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δυσπρόσιτον ἀναχωρητικὸν βίον, ὃν διῆγεν ὁ Πνευματικός Εὐστράτιος, διὰ τῆς γλυκείας αὐτοῦ μορφῆς, τῆς ἠπιότητος τοῦ χαρακτήρος του καὶ τῆς ἀγάπης καὶ προθυμίας, ὅπως παρηγοῇ τοὺς παραμυθίας δεομένους καὶ ἀπαλλάσῃ διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως τοῦ ρύπου τῶν ἁμαρτιῶν τὰ ναυάγια τῆς κοινωνίας, ἀνέπτυξε τοιοῦτον πνευματικὸν βίον καὶ ἀπέκτησε τοιαύτην δεξιότητα πρὸς τὸ ἐλκύειν καὶ ὀδηγεῖν τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν, ὥστε ὄχι μόνον οἱ κάτοικοι τῶν Πριγκηποννήσων, ἀλλὰ καὶ οἱ ὁμογενεῖς Κων]πόλεως ἐπεσκέπτοντο αὐτὸν συχνά, ὅπως εὐρωσι παρηγορίαν καὶ ψυχικὴν ἀνακούφισιν.

Ὁ πατήρ Ἀρσένιος ὡς καλὸς ψυχολόγος Πνευματικὸς ἐγνώριζεν, εἶπερ τις καὶ ἄλλος, διὰ τῆς μελιχίου αὐτοῦ συμπεριφορᾶς, τοῦ ἰλαροῦ προσώπου καὶ εὐσπλαγήτου ὄψματος νὰ ἐλκύνῃ τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ νὰ ἀποκτῇ τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ. Διὰ δὲ τοῦ τονισμοῦ τῶν χρωμάτων τῆς εἰκόνης τῆς μελλούσης κρίσεως ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου Κριτοῦ, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὁποίου γυμνοὶ καὶ τετραζηλισμένοι θὰ παραστῶμεν οἱ πάντες φέροντες φανερά τὰ ἐπιμελῶς ἀποκρυπτόμενα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πονηρὰ ἡμῶν ἔργα καὶ τῆς φοβερᾶς ἀποφασεῖς ΑΔΑΔΗΜΙΑ τῆς ἀποδοξίως ἐπ' τοῦ κόσμου τοῦτοῦ ἀπερχομένου ἁμαρτωλοῦ ὅπως ἀπέθαναν εἰς κόλασιν αἰώνιον κατῳρθῶνε νὰ ἐμπνέῃ τὸν φόβον καὶ τρόμον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς, ἣς οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τιμιώτερον. Εἶτα δὲ διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀπείρου ἀγάπης καὶ στοργῆς τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς πρὸς τὸν μετανοήσαντα ἄσπυτον υἱόν, διέθετεν τὸν ἐξομολογούμενον εἰς ἐν εἰλικρινεῖ μετаноία ἐξαγορεύσειν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ καὶ ἐκζήτησιν τῆς συγγνώμης τῶν ἁμαρτιῶν του παρὰ τοῦ λαβόντος τὴν ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ γῆς πνευματικοῦ Πατρὸς. Ὁ πατήρ Ἀρσένιος ἐν τοῖς ἐξομολογούμενοις ἁμαρτήμασι, στοιχῶν τῷ Μ. Βασιλείῳ, δὲν ἐξίτηε μόνον τὴν φύσιν τῶν μὴ κατὰ λόγον γεγεννημένων ἠθικῶν ὀλισθημάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην, μεθ' ἧς ταῦτα διεπράχθησαν καὶ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἐγένοντο καὶ τὴν αἰτίαν καὶ τὰ ἐπακόλουθα μετὰ τὴν διάπραξιν τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν περιέγραψε διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων καὶ ἐχαρακτήριζεν ὡς ἀπίθειαν καὶ ἀνταρσίαν κατὰ κατὰ τοῦ ἁγίου θελήματος καὶ τοῦ σωτηρίου διὰ τὸν ἄνθρωπον Νόμον τοῦ δημιουργοῦ καὶ πλάστου καὶ προνοητοῦ ἡμῶν, τοῦ ἀφθόνως παρέχοντος ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ Του, οὐ μόνον πρὸς διατροφὴν καὶ συντήρησιν τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπιτηγίαν τοῦ μεγάλου ἐν τῷ κόσμῳ προορισμοῦ, ἧτοι τῆς θεώσεως ἡμῶν.

Ὁ πατήρ Ἀρσένιος γνωρίζων ἐπὶ πλέον ὅτι «οὐ χρόνων ποσότητι ἀλλὰ ψυχῆς διαθέσει ἢ μετάνοια κρίνεται» καὶ ὅτι οὐ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων αἱ αὐταὶ κολάσεις, κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἐπιτιμίων ἦτο γενικῶς εἰπεῖν *συγκαταβατικὸς* πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας· φροντίζων ὅμως ὡς καλὸς παιδαγωγὸς νὰ χρησιμοποιῇ τὰ ἐντεθειμένα ἡμῖν παρὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ αἰσθήματα τῆς αἰδοῦς, τῆς πρὸ τῆς ἐξαγορεύσεως τῶν ἡμαρτημένων ἐμφανιζομένης καὶ τῆς αἰσχύνης, τῆς μετὰ τὴν διάπραξιν τῆς ἁμαρτίας ἐπιγιγνομένης, πρὸς ἀνακοπήν τῆς τάσεως ἡμῶν πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν. Ὅπως δὲ προκαλῆ ἀποστροφὴν καὶ ἀποτροπιασμὸν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, συνήθως παρέβαλλε τὰς μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν πεπραγμένων δεινῶν ἐπιστρέφοντα πάλιν εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν αὐτοῦ βίον, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, «πρὸς χοῖρον λουσάμενον καὶ ἐπιστρέφοντα ἵνα ἐπανακλισθῇ εἰς τὸν γνωστὸν αὐτῷ βόρβορον, ἢ κύναν ἐπιστρέφοντα εἰς τὸν ἴδιον ἔμετον καὶ καταβροχθίζοντα αὐτόν».

8.—Πολλοὶ τῶν ἐν ξένη διαβιούντων καὶ ἐμπορευομένων κατοίκων τῆς Κων]πόλεως ἢ καὶ ἐκ τῶν Ἀποφοίτων τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῶν γνωρισάντων τὸν πατέρα Ἀρσένιον κατὰ τὴν ὀλοχρόνιον ἢ πολυχρόνιον διαμονὴν αὐτῶν ἐν Χάλκῃ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ διοφύων κέντρων ἐκείνων τῆς Ἐπιτοπικῆς Σχολῆς καὶ Ἀμερικῆς, ὅπου ἐγκαθίσταντο ἐπὶ ἐπιστολῶν καὶ ἐκθέσεων διερίβαν αὐτῷ τὴν ἐξαγορεύσειν τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων αὐτῶν, τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ συμβολὴν καὶ συγχώρησιν ἀπεκδεχόμενοι. Ἦτο ἀξιοθαύμαστος ἢ ἐπιρροὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀγραμμάτων ἢ ὀλιγογραμμάτων κατοίκων τῆς Χάλκης, οἱ ὁποῖοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ βλάσφημον καὶ ὕβριστικὸν καὶ θορυβῶδες τῶν θαλασσινῶν, ἦσαν πάντοτε ἀγαθοὶ καὶ εἰρηνικοί. Δὲν ὑπάρχει δὲ περίπτωσις διαπράξεως κακουργήματος ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀλιέων Χάλκης, διότι ἦσαν ὅλοι πνευματικὰ τέκνα τοῦ Ἀρσενίου.

Οἱ Μεγάλοι Μητροπολίται Νικομηδείας Γέρον Διονύσιος καὶ Φιλόθεος ὁ Βυρῆσιος κατ' ἔτος, κατὰ τὴν τεσσαρακοιθήμερον Νηστείαν καὶ τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν ἀπέστελλον αὐτόν, ὅπως ἐξομολογῇ καὶ ὀδηγῇ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς τοὺς ὁμογενεῖς κατοίκους τῶν εἰς τὰ παράλια τῆς Προποντιδὸς ἐγκατεσπαρμένων Κομποπόλεων καὶ χωρίων τῆς Νικομηδείας, ὁ δὲ μετὰ τὸν πρῶτον Διευθυντὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Κωνσταντῖνον Τυπάλδον ἀντάξιον αὐτοῦ μαθητῆς καὶ ἴσου τὴν ἀξίαν Διευθυντῆς Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς ὁ Γρηγοράς, καθ' ὅλον τὸ μακροχρόνιον διάστημα τῆς Διευθύνσεως αὐτοῦ, τὸν πατέρα Ἀρσένιον εἶχε τακτικὸν Πνευματικὸν τῶν Ἱεροσπουδαστῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Τίς τῶν πολλῶν Ἀρχιερέων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῶν μαθητευθέντων κατὰ τὴν μακρὰν περίοδον τῆς Διευθύνσεως τῆς κατὰ Χάλκην

Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Γρηγοῦ ἀγνοεῖ τὸν πλήρη ἀγάπης καὶ πατρικῆς στοργῆς πνευματικὸν πατέρα Ἀρσένιον; Καὶ τίς τούτων δὲν ἠγάπα καὶ ἐσέβετο αὐτὸν ὡς πνευματικὸν πατέρα του, βοηθὸν καὶ σκεπαστὴν του, ἀφοῦ διησθανόμεθα, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπα τοὺς Ἱεροσπουδαστὰς τῆς Θεολογίας ὡς ἀγαπητὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα;

9.—Ὁ πατὴρ Ἀρσένιος τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν Ἱεροσπουδαστῶν, κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἁγίας ἡμῶν μητρὸς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κεκανονισμένας τέσσαρας ἐτησίους Νηστείας ἐπισκεπτόμενος



Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ (Τέμπλον) εἰς τὸ βάθος τοῦ Ἁγίου Βήματος ὁ ἐπιτάφιος τῆς Ἱερᾶς Σκῆτης καὶ ὁ Τρωάδος Εὐστάθιος.

καὶ μετὰ τῶν Ἱεροσπουδαστῶν καὶ τῶν σοβαρῶν καὶ σοφῶν ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς συναναστρεφόμενος, ἀνέπτυξε τόσην ἀγάπην πρὸς τὴν ἀφθόνως παρεχομένην ὑπὸ τοῦ μοναδικοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἀνωτάτου ἐκείνου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου Θεολογικῆς μόρφωσιν, ὥστε τὸ ἐκ κηροπωλείας καὶ βοηθημάτων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου τῆς Σκῆτης προσφερόμενον ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν χρήμα, ὅσον ἐπερίσσειεν ἐκ τῆς συντηρήσεως τῶν πτωχῶν, χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, τῶν καθ' ἐκάστην ἐπισκεπτομένων τὴν Σκῆτην καὶ εὐρισκόντων ἐν αὐτῇ προστασίαν καὶ λιτὴν μὲν, ἀλλὰ χορταστικὴν τροφήν, ἑδαπάνα εἰς ὑποτροφίας Ἱεροσπουδαστῶν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ ἐκ δὲ τῶν ὑποτρόφων τούτων τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου, ἄλλοι μὲν ὑπηρέτησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ἔθνει

ὡς Ἀρχιερεῖς, ἄλλοι ὡς Καθηγηταὶ καὶ ἄλλοι διέπρεψαν ὡς τίμια καὶ εὐεργετικά μὲλη τῆς κοινωρίας.

Οἱ Μητροπολίται πρῶτην Ξάνθης Πολύκαρπος, ὁ μακαρῖα τῇ λήξει γενόμενος Λαρίσης Ἀρσένιος Ἀφεντούλης, ὁ Κασσανδρείας Εἰρηναῖος, ὁ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἐφησυχάζων Μιλητουπόλεως Ἱερὸθεος, ὁ Προπρύτανις τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου κ. Γρηγόριος Παπαμιχαὴλ καὶ ὁ προῶρος τελευτήσας ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐπιστήμης Καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐμμανουὴλ Ἰακωβίδης καὶ πολλοὶ ἄλλοι Κληρικοὶ καὶ Λόγιοι ἀπετέλουν τὸν στενὸν κύκλον τῶν Πνευματικῶν τοῦ τέκνων· τὸν δὲ εὐρύτερον ὁ περιβόητος διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον διακεκριμένος Δικηγόρος Ἠλίας Μαλιάκας, ὁ λογοκριτὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου Παντελάκης Ἐφένδης, οἱ δὲ καὶ τρεῖς τῆς ἐβδομάδος ἐπισκεπτόμενοι τὴν Σκῆτην τοῦ π. Ἀρσενίου καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἰδίᾳ ὁ ἀλήστου μνήμης διάσημος καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς Χρῆστος Ἀνδρουστός Νικόλαος ὁ Πασπαλλῆς, ὁ ἐν σχήματι λαϊκοῦ Μοναχός, ὁ ἀχώριστος οὗτος τοῦ π. Ἀρσενίου καὶ τῆς Σκῆτης αὐτοῦ φίλος καὶ θαυμαστάς.

10.—Ἐνεκα τῆς μεγάλης εὐεργετικῆς καὶ ψυχροσωτηρίου δράσεως αὐτοῦ ὁ πατὴρ Ἀρσένιος ἀπήλασε τῆς ἀμερίστου ἐκτιμήσεως καὶ τοῦ μεγάλου σεβασμοῦ τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἁγίας Πετρούπολεως καὶ διακεκριμένων Κληρικῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀλλὰ καὶ πολλῶν κατεχόντων ὑψηλὰς καὶ ὑπευθύνους θέσεις ἐν τῇ Τουρκικῇ Αὐτοκρατορίᾳ ὁμογενῶν καὶ ἄλλογενῶν, οἵτινες πολλάκις μετὰ τῶν ἐριτίμων αὐτῶν οἰκογενειῶν ἐπισκέπτοντο τὴν Σκῆτην τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τόσον διὰ τὸν ἀνοικτὸν καὶ θαυμάσιον αὐτῆς ὄριζοντα, ἐν μέσῳ τῶν πευκῶνων, ὅσον καὶ διὰ τὴν εὐχάριστον καὶ ἐποφελῆ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πασιγνώστος διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ ἐλλείψεις αὐτοῦ, πλὴν μέγας καὶ πολυμήχανος Σουλτὰν Ἀβδούλ Χαμίτ κατὰ τὸν μεγάλον σεισμὸν τοῦ 1894, ὅστις ἔσεισεν ἐκ θεμελίων τὰς Πριγκιπονησίους, ἐνεθυμῆθη ἐκ τῶν πρώτων τὴν Σκῆτην τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου καὶ ἀπέστειλε διακοσίας (ἀρ. 200) χρυσᾶς λίρας Τουρκίας πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῶν προσγινομένων αὐτῇ μεγάλων ζημιῶν ἐκ τοῦ σειμοῦ, μαρτυρεῖ ὑπὲρ πάν ἄλλο τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν διακυβερνούντων τὰς τύχας τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς τὸν πατέρα Ἀρσένιον. Οἱ δὲ πολλάκις ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸν καὶ πολλὰ δῶρα ἀποστέλλοντες εἰς τὴν Σκῆτην Πασάδες ἐκ τῶν ὑπουργῶν καὶ Πρωθυπουργῶν τῆς Τουρκίας, ἐκ μεγάλης ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμήσεως τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, μόνον εἰς τὴν Σκῆτην τοῦ Ἀρσενίου ἐπέτρεπον νὰ εἰσέρχονται τὰ χαρέμια αὐτῶν ἀποκεκαλυμ-



μένα (ἄνευ φερετζέ), νὰ ἀσπάζωνται τὴν δεξιὰν τοῦ Ἀρσενίου, νὰ ζητῶσι τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ συμβουλὰς καὶ νὰ παρακολουθῶσι πολλὰκις καὶ τὴν ἐν τῷ Ναϊδρίῳ τῆς Σκήτης Θεῖαν Λατρείαν.

11.—Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω σημειωθείσης γενναίας συνδρομῆς τοῦ Σουλτάν Ἀβδούλ-Χαμίτ πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῆς ὑπὸ τοῦ δεινοῦ ἐκείνου σεισμοῦ εἰς ἐρείπεια μετατραπείσης μικρᾶς τέως Σκήτης καὶ τοῦ Ναϊσκου αὐτῆς γενναίως συνεισέφερον ὁ μακαρία τῇ λήξει γενόμενος ἐν Χάλκῃ Μακαριώτατος καὶ μεγαλοπρεπῆς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κύρ Νικόδημος, ὁ διὰ στενῆς φιλίας μετὰ τοῦ π. Ἀρσενίου συνδεόμενος Κωστάκης Ἀνθόπουλος Πασᾶς, ὁ Ἀρχίατρος τῶν Ἀνακτόρων Σπυρίδων Μαυρογένης Πασᾶς, ὁ τότε ἐν Κων]πόλει πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας Νελίντωφ, ὁ μέγας Εὐεργέτης καὶ ἰδρυτὴς τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν Χάλκης κύρ Κωστάκης Ἡλιάσκος καὶ ἄλλοι Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ μικρότερα ποσά.

Καὶ ὁ μὲν Ναϊσκος ἀνοικοδομηθεὶς ἐπὶ διπλασίῳ σχεδὸν μεγέθους τοῦ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντος ἀποτελεῖται ἐκ 15 πύλων μήκους 8 πύλων πλάτους καὶ 10 ὕψους. Ἡ δὲ Σκήτη μονόροφος οὔσα ἔχει μῆκος καὶ πλάτος ἀνὰ 25 πύλους, ὕψος δὲ ἐν τῇ Κεντρικῇ αἰθούσῃ ἴσον πρὸς τὸ τοῦ Ναοῦ. Περιέχει δὲ ἐν μὲν τῇ νοτίῳ πλευρᾷ Κελλία τρία, ἐν δὲ τῇ βορείῳ Κελλία τέσσαρα.

Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Ναοῦ ἐνοικουμένη ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ βορειῶν πλευρῶν ἐπεκτείνεται εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ ἐπέχουσα τοπον Ναρθηκος καὶ χρησιμοποιούμενος ὡς τοιοῦτος κατὰ τὰς μεγάλας τῆς Σκήτης πανηγύρεις καὶ ἑορτάς. Καὶ εἰς μὲν τὴν δυτικὴν ἄκρην τῆς βορείου πλευρᾶς εὐρεται τὸ Μαγειρεῖον τῆς Σκήτης, εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν τῆς αὐτῆς πλευρᾶς παραλλήλως πρὸς τὸν Ἱερὸν Ναὸν ὑπάρχει ἑτέρα μικροτέρων διαστάσεων αἰθούσα, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται ὁ διὰ τῆς βορείου εἰσόδου εἰσερχόμενος προσκνητής. Ἐν ἑκατέρῃ τῶν αἰθουσῶν τούτων ὑπάρχει βρύσις μαρμαρίνη ὑπερθεν δὲ τῆς κρήνης, τῆς δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ ἐκ τῆς νοτίου θύρας εὐρισκομένης, ἐπὶ πλακὸς μαρμαρίνης εἶναι ἐγγεγραμμένον τὸ λαμπρὸν λαμβικὸν ἐπίγραμμα ἔργον τοῦ δεξιῷ καλάμου τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου Κων]τίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων ἔχον ὡς ἐξῆς: «ἄνθρωπέ μοι πρόσελθε, πλησον ὕδριαν καὶ πίθι διψῶν, καὶ ρυπῶν λούσαι δέμας. Πλήν μοι τὸ οὖς σου κλίνων εἶπω σοι τάδε. Ὡς ρεῦμα καὶ σὺ ρεῖς παρέρχη, σωφρόνει» ΩΞΗ' Μαρτίου Κ Ε.

Ἐνωθεν τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁ μακαρία τῇ λήξει γενόμενος σοφὸς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας καὶ Ρητορικῆς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Λέανδρος ὁ Ἀρβανιτάκης ἐπέγραψε: «Ἡ σκήτη ἡδ' ἡ πενιχρὰ μετὰ τοῦ Ναϊδρίου ὑπὸ τοῦ ἀναχωρητοῦ ἐκτίσθη Ἀρσενίου ὃς τῷ Κυρίῳ ἑαυτὸν ἐκ παίδων ὁσίως τὸν κόσμον ἀπετάξατο τὴν ἔρημον ζηλώσας».

Ἐνωθεν δὲ τῆς νοτίου κυρίας τῆς Σκήτης εἰσόδου ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς εἶναι ἐγγεγραμμένον ἕτερον θαυμάσιον ποίημα ἔργον τῆς ἀρχαίας σοφῆς καὶ μεγάλης Διευθυντρίας τοῦ Ζαπέιου Παρθεναγωγείου Σαπφούς Λεοντιάδος, ἀναφερόμενον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀναχωρητοῦ πατρὸς Ἀρσενίου, ἀρχόμενον διὰ τῶν ἐξῆς: «Ὡ πόσον σὲ ζηλεύω εὐλόγημένε! ὅτι τὴν μερίδα σου ἐξελέξω, ἦνπερ καὶ γυνὴ τις παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Θεανθρώπου κ.λ.π.»¹⁾

Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς στενῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης ἀπὸ τῆς Νοτίου εἰσόδου κατ' εὐθείαν εἰς τὴν παραλίαν κείται τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Σκήτης, ὅπου πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναπαύεται ὁ κατὰ τὸ 120ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του κοιμηθεὶς ἐν Κυρίῳ πολυτέβαστος καὶ πολύπειρος Μοναχὸς Ἰωάσαφ, ὁ ὁποῖος ὢν ἐκ προνοίας ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ φοβερὸν στρατιωτικὸν σῶμα τῶν Γενητσαίων τεσσαρακοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἀνέλαβε καὶ μετὰ θαυμαστῆς δεξιότητος ἐξετέλει καθήκοντα γραμματοκομιστοῦ μεταξὺ τοῦ ἐκ τῶν ἡγετῶν τοῦ ἀγῶνος Μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας τῶν διαβιούντων ἐν Κων]πόλει, Ρωσσίᾳ, Ρουμανίᾳ καὶ Ἑλλάδι.

Διὰ διαδρομίου διερχομένου ὀπισθεν τῆς κόγχης τοῦ Ἱεροῦ Βήματος πλάτους 2 1/2 μέτρων περίπου, χωρίζεται ὁ Ναὸς τῆς Σκήτης ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος καὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ναοῦ πλάτους 15 καὶ βάθους 5 μέτρων. Ὁλον τὸ τοῦ κήπου τούτου χωρὶς μετέφερον διὰ κοφινίων ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν ὅτε πατὴρ Ἀρσένιος κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Σκήτης Του καὶ ὁ συμπολίτης αὐτοῦ καὶ ἀρχαῖος ὑποτακτικὸς Στρατηγάκης, ὁ ἀργότερον Γέροντας Ζαχαρίας τοῦ ἐν τῇ Σκήτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐν Ἁγίῳ Ὁρει κελίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε΄.

Ἐπειδὴ ἡ Σκήτη τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἶναι ἐκτισμένη εἰς τὸ χεῖλος ἀποτόμου βράχου ὕψους 250—300 περίπου μέτρων, δὲν ἔχει πηγαῖα ὕδατα πρὸς πόσιν, οὔτε εἶναι ἐλπίς νὰ ἀνοιγῇ φρεσὸν πρὸς ὕδρευσιν αὐτῆς, χρησιμοποιεῖ κατ' ἀνάγκην τὰ ὄμβρια ὕδατα. Ἐντεῦθεν εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου καὶ ἐγγύτατα πρὸς τὸν πρὸς ἀνατολὰς τοῖχον αὐτοῦ ὑπάρχει στέρνα πρὸς συγκέντρωσιν τῶν ὑδάτων ἐκ τῶν κεράμων τῆς Σκήτης καὶ ἄνωθεν αὐτῆς Σκιάς καλυπτομένη ὑπὸ κλάδων πευκῶν πρὸς ἐπισκίασιν καὶ ἀνάπαισιν κατὰ τὸ θέρος τῶν προσκνητῶν καὶ ἐπισκεπτῶν τῆς Σκήτης. Ἐτέρα μικροτέρων διαστάσεων στέρνα, ἡ καὶ ἀρχαιότερα, εὐρη-

1) Ἐμπεριστατωμένην περιγραφὴν τῶν διαστάσεων τοποθεσίας κ.λ.π. τοῦ μετὰ τοῦ σεισμοῦ ἀνεγερθέντος Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ Σκήτης τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1898 τῆς ἐριτίμου Ἐφημερίδος «Κωνσταντινουπόλις» ὁ φίλος τῶν γραμμάτων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρῶην Ζάνθης κύρ Πολύκαρπος.

ται ἐν ἀποστάσει ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς Νοτίου πλευρᾶς τοῦ Ναοῦ, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ χρησιμοποιεῖται κυρίως πρὸς πόσιν ἄνωθεν αὐτῆς ὑπάρχει δευτέρα Σκιὰς, εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν γωνίαν τῆς ὁποίας καθήμενος συνήθως ὁ πατὴρ Ἀρσένιος ἐν καλοκαιρίαις ἐδέχετο τοὺς προσκυνητὰς καὶ φίλους. Ἐκτὸς δὲ τῆς Σκῆτης καὶ πρὸ τῆς βορείου εἰσόδου αὐτῆς ἐν ἀποστάσει 25 περίπου μέτρων καὶ ἐπὶ τῆς ἐπεκτάσεως κατ' εὐθείαν γραμμὴν τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ τοίχου τοῦ κήπου, ἐκτίσθη ἀργότερον μεγάλων διαστάσεων στέρνα, ὅπου συνεκεντροῦντο τὰ ὕδατα τῆς ἐπιφανείας τοῦ λοφίσκου διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας τῆς Σκῆτης. Ὑπάρχει καὶ τρίτη Σκιὰς μὲ σιδηροῦν σκελετὸν εἰς τὸ νοτιοανατολικόν ἄκρον τοῦ κήπου τῆς Σκῆτης καὶ ἄνωθεν τοῦ βράχου κειμένη, ὅπου συνήθως ἀναπαύονται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀποθανυμάσῃσι τὸν ἀναπεπταμένον ὀρίζοντα τὸν ἐπεκτεινόμενον μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας τῆς Ἐπαρχίας Νικομηδείας, τὴν γαληνιαίαν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν διασχίζουσι πλεῖστα ὄσα φορητὰ πλοῖα καὶ ἀλιευτικὰ πλοίαρκα καὶ ἰδίᾳ τὸ κάλλος τῆς πρὸς ἀνατολὰς κειμένης μεγαλυτέρας τῶν Πριγκηπονήσων Νήσου Πριγκήπου καὶ τῆς μικρᾶς Νήσου Νεάνδρου τῆς τροφοδοτουσῆς τοὺς νησιώτας καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων ὑπὸ ἀφθόνων καὶ εὐγεύστων ἰχθύων.

Πρὸ τῆς Νοτίου καὶ Βορείου εἰσόδου τῆς Σκῆτης καὶ πρὸς τὸ μῆκος αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἀρκετῆς ἐκτάσεως πεδῖνοι τοποὶ σχηματισθέντες δι' ἀτρύτων κόπων πρὸς ἐκσκαφὴν καὶ ἰσοπέδωσιν τῶν περὶ τὴν Σκῆτην βραχωδῶν ἐκτάσεων, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁποίων εἶναι πεφυτευμένα διάφορα καρποφόρα καὶ καλλυντικὰ δένδρα.

12.—Δυστυχῶς ἡ ὑπερβολικὴ ἄσκησις κατὰ τὴν νεαρὰν ἰδίᾳ ἡλικίαν καὶ ἡ κατὰ Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν τηρουμένη Ἐνάτη, καθ' ἣν ὁ πατὴρ Ἀρσένιος ἀκολουθῶν τοῖς ἴχνεσι τοῦ μεγάλου Γέροντός Του μετὰ τῶν ὑποτακτικῶν Του, μετὰ πολινώρους προσευχᾶς καὶ ὀλοήμερον σωματικὴν ἐργασίαν, μόνον τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸν ἑσπερινὸν καὶ τὸ ἀπόδειπνον ἐμονοσίτουν ξηροφαγοῦντες καὶ ὕδροποτοῦντες (τὰς δὲ ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος δις μὲν τῆς ἡμέρας μετέχοντες τραπέζης, μὴ ἐσθίοντες ὅμως μίτη κρέας, μίτη οἶνον πίνοντες, πλὴν ἐλαίου, ὅπερ μετεχειρίζοντο μόνον κατὰ τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς σχετικοὺς Ἀποστολικοὺς Κανόνας) καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐπὶ ὀλόκληρον θερινὸν εἰκοσιτετράωρον ἀποχή, παρὰ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος, τόσην βλάβην ἐπέφερον εἰς τὸν στόμαχον τοῦ Γέροντος Ἀρσενίου, ὥστε ἔπασχεν οὗτος τὸν στόμαχον καθ' ὅλον τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευτῆς του, καθ' ἣν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν μέσφ εὐλογιῶν καὶ υἱικῶν δακρῶν ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Χάλκης, παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν τὴν 2αν Φεβρουαρίου 1906, ἡμέραν τοῦ θανάτου

καὶ τοῦ Γέροντος Εὐστρατίου († 1863) εἰς χεῖρας τοῦ Πλάστοι, ὃν ἐκ παιδῶν ἠγάπησεν, εἰς ὃν ἀφιέρωσεν ὅλον ἐαυτόν, φῆτι ὑπηρέτησε μετ' ἐνθέου ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς, ὅπως κομίσῃται ἐν τῇ πέρην τοῦ τάφου ζωῆ «τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον» (2 Τιμ. 4.8) ἀφήσας ὀπισθεν αὐτοῦ ἐν τῇ Σκῆτῃ, ἕνεκα ἰδίᾳ τῶν ἱστορικῶν μεταβολῶν, κενὸν δυσαναπλήρωτον. Τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Σκήνος μετὰ μεγάλων τιμῶν ἐκηδεύθη καὶ ἐτάφη παραπλεύρως τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ναυδρίου τῆς Σκῆτης.

Γενομένης δὲ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ Λειψάνου αὐτοῦ τῷ 1913 ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ὑποτρόφων αὐτοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας Εἰρηναίου ἐναπετέθησαν τὰ ἱερὰ ὄστα αὐτοῦ ἐν τῇ κάτωθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς κρύπτῃ, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε παρασκευάσει, ὅπως ἄνωθεν αὐτοῦ τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία καὶ μὴ παραλείπηται τὸ ἱερὸν αὐτοῦ μνημόσυνον, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται καὶ λειτουργεῖ ὁ ἱερὸς τῆς Σκῆτης Ναός.

Τοῦ ἀοιδίμου καὶ ἀειμνήστου Πατρὸς Ἀρσενίου εἴη ἡ μνήμη αἰωνία
Ἐγγραφον ἐν Πολυγύρῳ κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1938

† Ὁ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ